

12.5.2025

VN/26402/2024

Erityisasiantuntija Milka Parviainen

Jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten väliaikainen soveltaminen

Asian tausta

Lontoon pöytäkirja (SopS 87 ja 88/2017) kieltää lähtökohtaisesti kaiken jätteen ja muun aineen mereen laskemisen. Pöytäkirjan muutoksella vuonna 2006 on sallittu tietyin edellytyksin hiilidioksidin varastointi merenalaisiin geologisiin muodostumiin. Vuonna 2009 Lontoon pöytäkirjaan tehtiin puolestaan muutoksia, jotka sallivat hiilidioksidivirtojen viennin maasta toiseen, jos kyseiset valtiot ovat tehneet asiasta sopimuksen tai sitoutuneet muuhun järjestelyyn. Kyseiset muutokset eivät ole vielä kansainvälisesti voimassa. Suomi on liittynyt Lontoon pöytäkirjaan vuonna 2017 ja sitoutunut sekä vuoden 2006 että vuoden 2009 muutoksiin samassa yhteydessä (HE 61/2017 vp – EV 62/2017 vp).

Koska vuoden 2009 muutosten kansainvälinen voimaantulo ei ole toistaiseksi näköpiirissä, vuonna 2019 Lontoon pöytäkirjan osapuolet hyväksyivät päätöslauselma LP.5(14), jonka perusteella mahdollistetaan vuoden 2009 muutosten soveltaminen väliaikaisesti sellaisten pöytäkirjan osapuolten toimesta, jotka ovat tallettaneet julistuksen kyseisten muutosten väliaikaisesta soveltamisesta Kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO).

Hallitusohjelman mukaan hallitus edistää aktiivisesti teknologisten nielujen laajamittaista käyttöönottoa Euroopassa ja Suomessa. Suomessa on potentiaalia erityisesti bioperäisen hiilidioksidin talteenotolle mutta Suomessa ei ole geologiseen varastointiin soveltuvia geologisia muodostumia. Hiilidioksidin talteenottoon ja pysyvään geologiseen varastointiin liittyvät ratkaisut vaativat hiilidioksidin kuljetusta varastoitavaksi Suomen ulkopuolelle. Hallitus on tämän vuoksi päättänyt edistää Lontoon pöytäkirjan vuoden 2009 muutosten väliaikaista soveltamista Suomen osalta. Asian tausta on kuvattu tarkemmin Hallituksen esityksessä HE 222/2024 vp.

Muutosten väliaikainen soveltaminen ja sitä koskeva julistus

Suomen lainsäädännössä ei ole erityisiä säännöksiä sopimuksen väliaikaista soveltamista koskevassa päätöksenteossa noudatettavasta menettelystä. Sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta päättää vakiintuneen käytännön mukaisesti tasavallan presidentti valtioneuvoston yleisistunnon ratkaisuehdotuksesta. Jos sopimus sisältää eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä, voi Suomi soveltaa tällaisia määräyksiä väliaikaisesti vasta sen jälkeen, kun eduskunnan hyväksyminen hallituksen esityksellä sopimukselle on saatu ja hyväksymisestä on ilmoitettu tallettajalle (PeVL 16/2008 vp).

Eduskunta on 4.3.2025 hyväksynyt hallituksen esityksen laiksi jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1972 tehdyn yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (HE 222/2024 vp). Lain muutoksella lakiin lisätään

valtuutussäännös pöytäkirjan vuoden 2009 muutosten väliaikaista soveltamista koskevan asetuksen antamiseen. Laki ehdotetaan tulevan voimaan 28.5.2025.

Valtioneuvoston asetus muutosten väliaikaisesta soveltamisesta on tarkoitus antaa mahdollisimman pian lain vahvistamisen jälkeen, 5.6.2025. Asetuksessa säädettäisiin sopimusmuutosten väliaikaisen soveltamisen alkavan 10.6.2025.

Lain vahvistamisen jälkeen kansainväliselle merenkulkujärjestölle (IMO) annetaan julistus muutosten väliaikaisesta soveltamisesta. Julistuksessa on tarkoitus viitata Lontoon pöytäkirjan vuoden 2009 muutoksiin sekä päätöslauselmaan LP.5(14), ja ilmoittaa Suomen soveltavan muutoksia väliaikaisesti ennen niiden voimaantuloa valtioneuvoston asetuksessa määritellystä päivästä.

Esityksen vaikutukset

Esityksen vaikutuksista on kerrottu hallituksen esityksessä HE 222/2024 vp.

Toimivalta

Tasavallan presidentti päättää muutosten väliaikaisesta soveltamisesta ja sitä koskevan julistuksen antamisesta perustuslain 93 §:n 1 mom. nojalla valtioneuvoston esittelystä.

Esitys

Esitetään, että Tasavallan Presidentti päättää jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten väliaikaisesta soveltamisesta ja päättää väliaikaista soveltamista koskevan julistuksen antamisesta. Lisäksi esitetään, että Tasavallan Presidentti vahvistaa lain jätteen ja muun aineen mereen laskemisen aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehdyn vuoden 1972 yleissopimuksen vuoden 1996 pöytäkirjaan vuonna 2009 tehtyjen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta ja määrää lain tulemaan voimaan 28 päivänä toukokuuta 2025.